

Ђачки хоризонти

бд. 17

Ризница дечјег стваралаштва 🦋

Драги моји Светосавци,

ученици, запослени, родитељи, пријатељи и љубитељи школе

Поздрављам вас на крају календарске године, о Светом Сави, на крају једне изузетно успешне године дружења, путовања, весеља, рада.

Користим прилику да свим ученицима који су остварили запажене резултате на градским, окружним и државним такмичењима, или достојно представљали школу на међународној манифестацији „Радост Европе“, као и њиховим наставницима честитам.

Такође, честитам свим ученицима осмог разреда на одличним резултатима на завршном испиту и уписивању жељених средњих школа.

Од прошле године наша школа је у пројекту „Учимо сви заједно“, који ће нам омогућити да постанемо модел установа за инклузивно образовање. Тим поводом школа је, од 2. до 4. октобра 2023. године, имала спољашње вредновање и добила највишу оцену четири (4). На овај начин стекли смо озбиљну кандидатуру за ово престижно звање.

Школа је отворена за иновације и негује своју активну улогу у сталном унапређивању васпитно-образовне праксе. Учествујемо у покретању и реализацији бројних пројеката и остварујемо сарадњу са великим бројем школа и других установа у земљи и иностранству, унапређујући квалитет сопственог рада.

Највећу снагу школе представља висока мотивисаност свих запослених.

Драги моји Светосавци, Срећан вам Дан Светог Саве, наше школске славе, са жељом да нам ова година буде још успешнија. Чувајте се, брините о себи и другима. Не дозволите да вам савремена технологија буде смисао живота и смисао дружења. Радите на себи и развијајте своје способности.

С поштовањем,

Добрица Синђелић

Основна школа „Свети Сава“ из Вршца на 52. Сајму образовања

У оквиру овогодишњег Сајма књига одржан је и 52. Сајам образовања, а наша школа је била почаствована позивом да се представи у конференцијској сали Министарства просвете, у недељу 22. октобра 2023. године.

Речи захвалности и добродошлицу посетиоцима пожелио је директор наше школе Добрица Синђелић, који је такође представио и пројекат школске соларне електране. Хор школе извео је „Химну школе“ и нумере „Из школе сам Свети Сава“, М. Ђачић и „Серенату Београду“, Ж. Петровић, чланови драмске радионице извели су представу „Сви смо рођени једнаки“, а активности школе представили смо видео филмом о школи, филмом „Пријатељство“, презентацијама и видео записима сегмената часова „Примери добре праксе“.

Поред шароликог и разноврсног програма посетиоце смо даривали симболичним поклонима и сувенирима у чијој изради су учествовали сви ученици наше школе. Захваљујемо ученицима, родитељима, учитељима, наставницима, свима који су помогли да се школа представи на најбољи могући начин!

Снежана Теофиловић, библиотекарка

РАДОВИ СА СВЕТОСАВСКОГ ЛИТЕРАРНОГ КОНКУРСА

Резултати конкурса:

I – IV разред:

1. место Сара Теофиловић 2/1
2. место Матија Ненадовић 3/1
3. место Вељко Ивковић 2/1

V – VIII разред

1. место Петар Савић 5/3 и Тара Андрић 7/1
2. место Лана Шарац 6/2 и Ника Келерис 6/3
3. место Тара Стојановић 8/3 и Теодора Јанушевић 5/2

СВЕТИ САВА

Растао је дечак Растко,
Хранила га рујна зора,
Он напусти дворе оца,
А прими га Света Гора.

Свети Сава расу слова,
Као ветар жита нова,
Да нарасте знање ђаку,
И узвиси главу сваку.

Сара Теофиловић 2/1

ШТА БИ НАМ СВЕ СВЕТИ САВА ДАНАС РЕКАО?

Да је Свети Сава данас међу нама, његове речи би одјекивале попут звона православних цркава, позивајући нас на духовно препорођење и међусобну љубав. Најпре, подсетио би нас на важност образовања. Свети Сава је био велики просветитељ и данас би нам поручио да је знање кључ напретка. Подстицао би нас да ценимо образовање, како бисмо развили своје потенцијале и допринели заједници.

Такође, говорио би о јединству и толеранцији. У свету који често обилује несугласицама и различитостима, Свети Сава би нас подучавао да ценимо разноликост и градимо мостове сарадње. Његова порука би била позив на мир, међусобно поштовање и заједништво.

Свети Сава би нам скренуо пажњу на бригу о природи. С обзиром на савремене еколошке изазове, подсећао би нас на одговорност према планети коју делимо. Његова љубав према створењима и природи била би подстицај да чувамо околину за будуће генерације.

У турбулентном дигиталном добу, Свети Сава би нам указао на важност духовности. Савремени начин живота често нас удаљава од дубљег размишљања и повезаности с душом. Његова реч би била подстицај да пронађемо време за интроспекцију и духовни раст.

На крају, Свети Сава би нас подсећао на љубав као највишу врлину. Његова порука би била да љубав према ближњима, без обзира на различитости, чини срж људског постојања. Подстицао би нас да ширимо љубав и саосећање, стварајући тако хармоничније друштво.

Данас, као и у време када је Свети Сава живео, његове речи би биле светионик мудрости и љубави, вођене жељом да нас усмери ка светлијем и духовнијем сутрашњем дану.

Петар Савић 5/3

Шта би нам данас Свети Сава рекао?

Свети Сава шапнуо би тихо:
„Учите, знање цените”,
толеранцију негујте, љубав делите
и не дајте да вас спречи нико!

Светиње наше чувајте,
љубав у срцу нека нас спаја,
мржњу заборавите и
ходате стазама доброте и знања.

Култура нека нас води,
путем права и правде,
и свако нека се здрав роди
и буде чувар и заштитник природе!“

Учио би нас миру, слози и слободи,
учио би нас благости и стрпљењу,
учио би нас да градимо мостове
међу људима, не само на води.

Својом би нам мудрошћу
крчио стазе и путеве,
грејао нас топлом речи и светлости
и учио да ширимо љубав
и родољубље на целој планети!

Тара Андрић 7/1

Шта би нам Свети Сава данас рекао?

Свети Сава је био човек који је пуно тога урадио за наш народ и нашу земљу. Свом роду поклонио је свој живот и окренуо се ка богу и љубави. Он нам је свима јасно показао да је вера у бога нешто што може да пробуди најбоље особине у човеку. Али, главно питање је: *Шта би нам данас рекао Свети Сава?*

Пре свега, он је био човек који је мирно завађену браћу, који је свом народу преносио реч бољу и поруку љубави, сви смо сигурни да нас не би осуђивао и кажњавао, сигурно знам да не би осуђивао младе људе који и не знају ко је он и шта је све учинио за њихове претке, нити их то занима. Верујем да би помислио да су то несрећни људи који не виде ни смисао ни перспективу свог живота. Када би неко време провео у садашњем свету, схватио би да је сав тај свет пун истих људи. Свет у коме живимо је место где људи заборављају ко су и зашто су на њему. Када би нас једнога дана посетио, верујем да би се као и увек изборио за свој народ и извео нас на прави пут. Успут, сигурно би посетио своје манастире и школе које је градио цео свој живот. Био би поносан како га још увек чувамо у најлепшим успоменама и како још увек нисмо заборавили његове речи и дела. Био би поносан на свој народ.

Драги Свети Сава, када будеш долазио, наврати и до моје школе и мене, свима би нам било драго да те упознамо. Волели бисмо када би дошао и присуствовао светосавском концерту који сваке године одржавамо у твоје име. Желимо да видиш и знаш колики си утисак оставио у свом верном народу.

Тара Стојановић 8/3

РАДОВИ СА СВЕТОСАВСКОГ ЛИТЕРАРНОГ КОНКУРСА

МИ СМО ДЕЦА СВЕТОГ САВЕ

Драги Саво, српска славо, поносу и дико,
Тебе вековима у Србији не замени нико.
Растко био, царске ложе, царске ложе...
Ал' одбеже под хиландарске дворе,
Где се Срби данас Богу моле.

Оста мајка срца мека да своје чедо
Жељно чека. Чекала те седам годинца,
Ал' ти Саво, Бога моли, да ти оца Немању
Удостоји. Симеон му име даде, да га Студеница
Данас имаде.

Књиге пишеш, оца гледаш, на Србију трунке не даш!
Пишеш, учиш, Бога хвалиш, молитвама срце жариш.
Не даш браћи да се кољу, но сазиваш љубав нову.
Измириш их ти у Расу, да краљевски они стасу.

Бога молиш, седе кориш, не даш браћи
Да се коре, одводиш их у Жичу, пред краљевске дворе.
Ти нам даде првог краља, твог Стефана,
да Србијом он управља.

Седи Сава с неба пише и жалосно он уздише:
– Немањићи, главе мудре, где се дену ваша памет,
Ваша сила, кад је Србија тада највећа била!?
Душан Силни, Душан милни, за цара се он устали,
Те нам многа добра даде и Србију царском зваде.

Тад Србија јака беше, беше чила, до Егеја она била.
Ишлазила на три мора... Тек би била,
да се Душанова душа није преселила.
Оде Душан у небеса, где га
Сава с миром чека:
– Немањићу роде стари, за Србију ти не мари!
Српска вера, вера права, наша вера православна.
Колач ломи, славу слави и понеку свећу пали.

Ника Келерис 6/3

ШТА БИ НАМ СВЕТИ САВА ДАНАС РЕКАО?

„Драга моја децо,
Долазе тешка времена,
Школу морате учити
и наставнике слушати.

Учите и негујте српски језик, децо.
Волиће, поштујте цркву и Бога
И молите се уз светитеља свога.

Бог нам даде љубав и слогу,
Држите се, децо, уз фамилију своју.
Волиће браћу и сестре
Јер породица чини гнездо среће.“

Лана Шарац 6/2

КАД ЈЕ РАСТКО БИО МАЛИ

Некада давно у граду Расу живео је један дечак по имену Растко. Био је треће дете у породици. Његов отац Стефан Немања био је владар у то време. Растка није занимало да влада, њега је занимала књижевност Срба. Када је одрастао, одрекао се власти, отишао у цркву и ту се замонашио. Његово монашко име је било Сава. Растко је имао два брата, Стефана Првовенчаног и Вукана. Био је и први српски архиепископ године 1219. Његове задужбине су Студеница, Хиландар и Ђурђеви ступови.

Теодора Јањушевић 5/2

Дадови са новогодишњеј литерарно-ликовној конкурса

Шапнула ми је пахуља

Снежно јутро, право зимско,
свануло је тад.
Пахуљицу једну белу,
срео сам ја сад.

Шапнула је мени она:
„Снежић веје, шал те греје,
Снешка прави,
друже мали.“

Ранац тежак
подсетник је мени
да за игру места нема
у овој сад смени.

Школа ђаке зове
на часове своје:
„Време је за знање,
није за играње.“

Пахуљице снежна, бела,
замоли сад зиму
да сачува снег,
бар за овај викенд!

Матија Ненадовић 3/1

Да сам Деда Мраз

Сваког децембра иста прича.
О деди се стално прича.
А ја, деда, поклоне делим
и свој деци срећу желим.

Да буду тужна не бих дао,
радио бих, не бих стао.
Моји ирваси би здравље делили,
срећу, поклоне и све што би клинци пожелели.

Да нема зла и рата ја бих наредио,
и никада никог не бих увредио.
Свако дете би имало маму и тату, а уз њих секу и бату.
Да никада никог ништа не боли и да свако сваког воли.

Носио бих поклоне брзо и до краја света,
да ме неко тамо чека била би штета.
Био бих јако добар као Мраз Деда,
красила би ме снежна коса, а и брада седа.

Да испуним сваку жељу ја и сада желим,
да спремам поклоне и да их делим.
Ускоро ће Нова година, а ми спремни нисмо,
пожурите, напишите ми писмо!

Немања Николић 5/1

Да сам Деда Мраз

Да сам ја Деда Мраз
и да имам његову моћ,
све људе света
обрадовала бих за једну ноћ.

Деци поклоне бих делила,
на њима не бих штедела.
Даривала бих им пуно снега, санке нове,
капе беле, да се много дана веселе.

Играчке, слаткише и
ђаконије разне,
ниједно не би било
руке празне.

А здравља и среће свима,
и деци и одраслима.
Осмех да им лица краси,
сјај у оку да им се никад не угаси.

Очистила бих и планету целу,
помгла јој да врати сјај,
да поново буде земаљски рај!

Много људи жели овакву моћ,
па их све зовем у помоћ!!!

Софија Симоновић IV/3

Новогодишња чаролија

Нова година ускоро стиже,
тај празник све нам је ближе.
Она са собом доноси чаролију
и зато јој се сви радују.

На све стране јелке сијају,
песма и весеље свима пријају.
Чекамо тај тренутак чаробни
да новогодишње звоно зазвони.

Безброј лепих жеља пожелимо
и сви заједно се веселимо.
Уживамо у тим тренуцима среће,
уз светлост новогодишње свеће.

А Деда Мраза да ли чекамо?
Па зар вам то нисам рекао?
Доћи ће наш добри деда
на својим санкама од леда.

Сваком детету да озари лице
и из рукава извади петице.
Сваком несрећном и болесном детету
да подари здравље, највећу срећу на свету.

Ђорђе Тијанић 5/1

Шапула ми је пахуља

Пахуља, та мала капљица воде која се топи на длану је најбајковитија чаролија природе. Рој прелепих белих пахуља које падају по крововима, дрвећу, дечијој коси и капама, просто те одвлаче у свет бајки, дивних двораца, принцеца и ледених краљица.

Пахуља мала, крхка, а опет тако јака да прекрије пољану, планину и брег, мени сваке зиме изнова и изнова шапуће о радости нашег поновног сусрета и нове авантуре. Са усхићењем очекујем њен шапат, у мојим мислима многе се идеје, али оно што сваки пут заокупи моје мисли и озари ми срце, а долази са првом пахуљом снега, јесу новогодишњи и божићни празници. Пахуља ми шапуће да се увелико чују прапорци копита ирваса који нестрпљиво чекају да Деда Мраз спакује и последњи поклон на санке и крене кроз облаке баш ка мени. Чини ми се да сваку пахуљу питам понаособ и чекам да ми шапне да ли ће свако дете бити срећније и безбрижније него сада. Да ли ће свако од њих добити поклон од Деда Мраза? Да ли ће неко сирото дете негде у свету осетити топлину дома на Бадњи дан и Божић, празник када се породица окупља, припрема трпеза, кити јелка, бадњак и са породицом иде у цркву на литургију?

Поред толико жеља које имам у срцу, које су некада реалне, а некада не, увек је највећа и најбитнија да моја породица и ја будемо здрави, срећни, весели, да се волимо још више и очувамо љубав и топлину дома.

Николина Теофиловић IV/1

Новогодишња чаролија

На Северном полу, у земљи снега,
новогодишња чаролија се спрема.
Медведи весело играју свој плес,
док Месец баца свој чаробни бљес.

Санкама летимо кроз чаролију белу,
новогодишња чаролија нам је у телу.
Поларно сунце обасјава наш пут,
док само облачи свој жути капут.

На Северном полу чује се песма,
сви смо заједно, нема туге ни стреса.
Радујемо се поклонима и топлини дома,
Јер стиже нама Година нова.

Нека донесе сјајне снове,
нека донесе све што се срце зове.
У срцу се крије топлина и снага,
сваки откуцај нам је песма драга.

У ритму срца, мелодија нека се чује,
доноси нам снежне пахуље.
Новогодишња чаролија у срцу нам вреба,
Падаће нам поклонима са неба.

Хелена Симоновић 5/2
Хелена Јанићијевић 5/2

Да сам Деда Мраз

Да сам ја стари Деда Мраз,
ишао бих које куде и прелазимо
километре и километре дуге.

Тада бих у помоћ позвао
и свог старог Рудолфа, ирваса друга,
и кренуо путем стаза
до свих страна света где се чује дечија граја.

Сва деца овога света, није битно да л' су
црна, црвена, бела,
добра, лоша, стидљива,
а највише она без гроша,
добила би од мене шта им душа жели.

А дечије жеље су све играчке овога света
и највећа жеља сваког детета,
а то је и жеља моја:
да не буде рата у свету
и да им је сваки дан као
Година нова!

Вук Кнежевић 5/1

Шапнула ми је пахуља

Шапнула ми је пахуља
Да Деда Мраз ће доћи,
Својим златним санкама
Са ирвасима проћи.

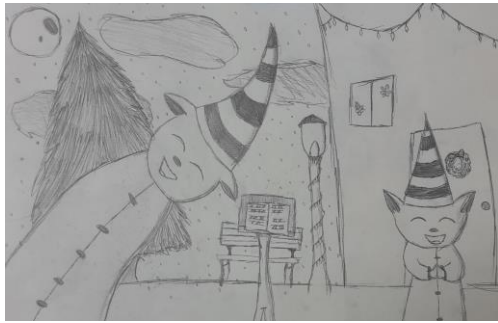
Донеће и поклоне
За свако добро дете,
Изнад сваког крова ће
Санке да прелете.

Шапнула ми је пахуља
Где живе снежне виле,
Рекла ми је да су мале
И меке попут свиле.

Причала је како оне
Живе испод снега,
Иза седам гора,
Преко седмог брега.

Ирина Митровић, 3/1

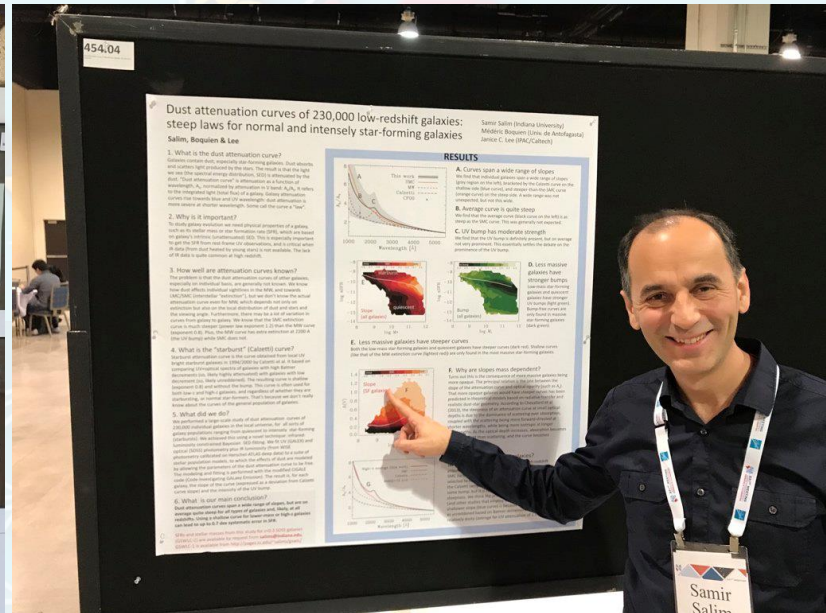

Интервју: Салим Самир

Кроз сваку школу прођу генерације и генерације ђака од којих сваки има своје квалитете и таленте и одабере позив којим ће се бавити или позив одабере њега. Научници, књижевници, сликари, спортисти, глумци некад су били деца. Ишли су у школу, дружили се, били радознали и несташни. Они се са радошћу сећају својих школских дана, а школе су поносне јер су успешни људи у њима начинили своје прве кораке ка успеху.

Један од ученика наше школе који су остварили професионални успех и завидну каријеру је и Самир Салим. По завршетку основне школе, Математичке гимназије и астрофизике на београдском Математичком факултету, докторирао је на Универзитету у Охају, постдокторске студије је завршио на Универзитету у Калифорнији (УЦЛА), а данас је професор на Департману за астрономију Универзитета Индијана у Блумингтону. Самир Салим је блиски сарадник и коаутор више научних радова са научницом Андреом Гез, која је добила Нобелову награду за физику за 2020. годину.

1. Како су изгледали ваши дани у основној школи? Да ли можете да нам испричате неку анекдоту из школских дана?

Основну школу у Врчину сам похађао у првој половини осамдесетих. Био сам у одељењу из Доње Мале. То је било време првих кућних рачунара, првих видео игрица. Биле су популарне гелом натапиране фризуре и гардероба у дречавим бојама. Слушали су се Бајага и Плави оркестар. Дани су нам били испуњени дружењем, као што сам сигуран да је и данас случај. Долазио сам и по сат времена пре часова како бих се у школском дворишту испричао са друговима. Ту и тамо бисмо време у школи зачинили неким (безазленим) несташлуком. Имали смо добар однос са наставницима.

У то време је у школи било само неколико кабинета, па смо скоро све часове имали у истој учионици. У нашој учионици су у једном орману биле смештене хемикалије за експерименте из хемије. У неком тренутку смо схватили да се орман лако отвара, па смо смислили да у воду помешамо неке прашкове и ставимо то на врео радијатор. То смо прозвали „Штрумф чорба“, по узору на цртани филм који је тада био популаран. И тако је тај бућкуриш испаравао сатима док наставница хемије није схватила шта се дешава и објаснила нам да смо се замало сви отровали.

2. Када сте почели да се занимаате за астрофизику? Како сте се определили баш за Математичку гимназију?

Још у најмлађем узрасту ме је занимало све што има везе са свемиром. Врчин је у то време имао мало уличне расвете и ноћно небо је било испуњено хиљадама звезда. Знао сам да, ако желим да ми изучавање свемира буде професија, да је пожељно да изаберем средњу школу која има јак програм из математике, физике и информатике, а Математичка гимназија је управо то нудила.

3. Каква су Ваша искуства из Петнице и колико је Ваш боравак тамо утицао на каснија интересовања?

Петница ми је омогућила да стекнем многа практична искуства која се не могу научити само читајући књиге: како прикупити податке, како урадити експеримент, како написати научни рад. И све то у једној атмосфери дружења ученика из целе земље.

4. Остварили сте завидан успех у каријери. Шта је по Вашем мишљењу најлепше, а шта највећи изазов у бављењу научним радом?

За мене је најлепше у бављењу науком то што се увек ради на нечем новом. Поготову у астрофизици, нови телескопи и свемирске летелице нам омогућавају да стално проширујемо знања. Мислим да ми је највећи изазов био то што у САД долазе таленти из целог света, па је јако велика конкуренција. На пример, за било које ново радно место на универзитету или неком научном институту имате и по двеста кандидата.

5. По чему се образовање и образовне институције у Америци и Србији највише разликују и има ли неких сличности?

Немам директна искуства са основном и средњом школом, али мислим да је разлика у томе да је у Америци значајнији део наставе испуњен дискусијама и презентацијама ученика, бар у односу на то како се у Србији предавало у „моје“ време. Оно што ми се више свиђа у школском систему у Србији је да ученици имају исто одељење и другове свих осам година, док се у Америци, због великог броја изборних предмета, стално мења ко је са ким на часу.

6. Какав бисте савет дали деци и младима у погледу односа према школи, раду и избору професије?

Мали додатни труд који сада уложите у школске обавезе – рецимо додатних пола сата дневно, ће вам се вишеструко исплатити касније тако што вам може помоћи да нађете бољи посао, да имате већа примања и више слободног времена. То важи за све, неvezано од тога какав имате успех. Наравно да не зависи све од школе, али док на друге ствари не можемо увек да утичемо, на то колико ћемо се потрудити око школе можемо.

Што се избора професије тиче, мислим да треба да тежимо ономе што нам „иде“. Сви знамо колико се цени добар мајстор, добар предузетник, добар стручњак – било ко ко је добар у својој професији. Кад бирамо посао, треба да се запитамо да ли је то нешто што ћемо моћи и желети да радимо добро. Ако је одговор да, велике су шансе да ћемо бити задовољни и успешни.

7. Да ли сте у скорије време посетили нашу школу?

Имао сам то задовољство да се прошлог лета одазовем позиву директора Добрице Синђелића да посетим школу, по први пут од како сам је завршио пре скоро четири деценије. Био сам испуњен носталгичним осећањима и импресиониран успесима ученика, многобројним активностима које се одржавају у школи, ведрим и савременим кабинетима, добро опремљеном рачунарском учионицом, салом за физичко и просторима за школске манифестације. Драго ми је да нови нараштаји имају тако добре услове за образовање и развој у нашем Врчину.

РЕДАКЦИЈА

Обогаћени једносменски рад у нашој школи

Почетак нове школске 2023/2024. године свакако је обележило и увођење Обогаћеног једносменског рада у нашу школу. Главни циљ пројекта је пружање додатне подршке у учењу и развоју ученика кроз различите моделе обогаћеног једносменског рада у основној школи. Развијањем нашег пројекта имали смо у виду потребе наших ученика и укупан контекст у коме се ученици развијају. Наша школа има професионалне и просторне капацитете који омогућавају успешну реализацију изабраних активности, које су за ученике бесплатне.

Програм овог пројекта добар је модел учења и провођења слободног времена, јер се образовно-васпитне активности прилагођавају интересовањима ученика. Деца уживају у креативним радионицама, спортским активностима, упознају се и квалитетно се друже са наставницима.

Након разговора са ученицима, родитељима и запосленима понудили смо десет активности. Фокусирали смо се на подршку у учењу, спортске, културне, креативне, забавне и информатичке (дигиталне) активности.

Игре главоломке – чудесан свет математике

Ова активност пружа ученицима развијање и неговање математичке културе, подршку за допунско, додатно знање, индивидуалне и групне припреме за такмичења, подршку ученицима у учењу, обрађивање наставних тема које нису предвиђене планом и програмом редовне наставе.

Унапређењем знања ученика из области математике и стицањем свести о свеprisутности математике у свакодневном животу и осталим наукама, ученици су су стању да уоче примењивање математике у свакодневном животу и примене математички начин резоновања.

Љиљана Кнежевић, наставник разредне наставе

„Да учење буде лако“

У току школске 2023/24. године реализује се обогаћени једносменски рад „Да учење буде лако“. Активности имају за циљ подршку ученицима у учењу и остваривању постигнућа у области наставе и ваннаставних активности, развијање поверења у сопствене снаге и самопоуздања. Радионице су организоване тако да се ученици упознају са различитим начинима учења и препознају оне технике које одговарају њиховим стилевима учења. На овакав начин подстиче се и мотивација за учење и одговоран однос према школи. Радионице обухватају индивидуални рад, рад у пару као и групни облик рада у циљу развијања вршњачког учења и међусобне подршке. Радионице води педагог школе, Ана Матејић.

Ана Матејић, стручни сарадник- педагог

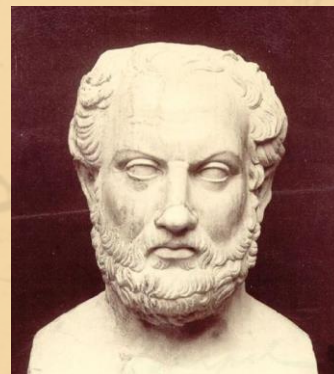

Радионица „Културно-историјска баштина Србије“

Циљ радионица је ангажовање и мотивисање ученика да сами и уз помоћ наставника проуче, истраже и на темељу литературе, часописа, мемоара, штампе, електронских медија и других публикација, самостално обраде одређене историјске појаве. Кроз девет тема планирано је оживљавање историје, повезивање прошлости и садашњости и увиђање континуитета културно-историјског развоја Србије. Уводна радионица са темом „Од Лепенског вира до Београда на води“ хронолошки је обрадила целокупну културно-историјску баштину Србије којом ћемо се ми у наредном периоду бавити.

Такође, кроз ове радионице имплементирамо знања стечена на мобилности у оквиру Еразмус+ пројекта „Живи здраво, храни се здраво“ а која се односе на стицање знања о специфичностима друштвене средине и односу према националним добрима кроз развијање свести ученика о значају очувања животне средине, културне баштине и националних добара као и развијање и увећање степена културолошке освешћености.

Данијела Апостоловић, наставник историје

Радионица „У чаробном свету књижевности и лепоте изражавања“

Савремено доба уз све добробити нових начина и средстава комуникације, брзине протока информација, све више нам одузима време за живу реч и разговор са пријатељима, другарима, родитељима... Вербална комуникација изостаје, а вокабулар нам је све сиромашнији. Управо у циљу неговања лепог изражавања, на овим радионицама кроз забавне и едукативне говорно-језичке игре будимо интересовање, развијамо креативност, богатимо језик, развијамо вештине читања и писања.

Драгана Младеновић, стручни сарадник- логопед

„Обој машину“

У оквиру додатне образовно-васпитне подршке развоју ученика у школској 2023/24. год. два пута недељно реализује се активност *Обој машину*. Кроз ову активност пружамо додатну подршку ученицима, подстичући лични, професионални и социјални развој ученика. Циљ и очекивани исходи ове активности су проширивање интересовања за стваралаштво; развијање ученичке маште, креативности и оригиналности; израда употребних предмета (дечје рукотворине); развој самосталности у раду, подстицање самоиницијативе; стицање радних навика и правилног односа према раду; социјализација кроз рад и дружење; развој стваралачких способности и опажања, развијање маште и креативног начина мишљења; развијање способности за концентрацију; подстицање интересовања за истраживање; комуникацију. На овој радионици активности су разноврсне и обухватају садржаје скоро свих предмета. Цртамо, сликамо, обликујемо и израђујемо разне предмете за продајне изложбе, читамо, пишемо, такмичимо се и играмо. Ова радионица је подршка учењу, на часовима имамо математичке и језичке игре, увежбавамо читање, рецитовање, имитирамо, ослобађамо се и вежбамо да стварамо. Такмичимо се, изражавамо се покретом, певамо, израђујемо паное и учествујемо на разним конкурсима, ученици могу да предлажу и неке нове активности.

Слађана С. Вагић, наставник разредне наставе

Шаховске фигуре нам говоре

Шаховске фигуре нам говоре је активност где су ученици кроз игру и забаву активни учесници наставног процеса. Рад обезбеђује свестран развој личности детета (проширивање интересовања ученика за шах, развој fine моторике, повећање мотивисаности ученика за рад, активност и радозналост, стицање радних навика, стицање основног знања о шаху и шаховским фигурама, пружање могућности ученицима да испуњавају део слободног времена корисним садржајем, заједничко дружење и рад, развој тимског рада и такмичарског духа).

Милан Сантрач, наставник разредне наставе

Радионица „Здрави стилови живота“

У оквиру пројекта за додатну образовно-васпитну подршку развоју ученика у школској 2023/24. години реализује се радионица „Здрави стилови живота“. Ученици се у оквиру ове радионице упознају на занимљив начин са правилном исхраном. Развијају самосталност, толеранцију, емпатију, креативност, игру, дискусију, прецизност у раду, међусобне вршњачке односе, истражују, изводе огледе, подстичу се на вршњачко учење, гаје позитиван однос према природи и њеном очувању, проширују своја знања и преносе их. Радионица је подршка свим предметима у оквиру наставе, јер се ученици изражавају усмено, писано, ликовно, истраживачки, музички и кроз игру. Такође, кроз ове радионице имплементирамо знања стечена на мобилности у оквиру Еразмус+ пројекта „Живи здраво, храни се здраво“ а која се односе на развијање здравих навика у исхрани и здравог односа према властитом здрављу, повезаности начина исхране са здрављем, затим о значају бриге о властитом здрављу и здрављу планете; развијање здравих стилова живота и унапређивање еколошке свести.

Ана Синђелић, наставник разредне наставе

„Забавни тобоган“

У оквиру пројекта обогатоног једносменског рада је и „Забавни тобоган“, који обухвата подршку у учењу, спортске, културне, креативне, забавне и информатичке (дигиталне) активности, као и развијање креативности и моторике; изражавање кроз креативни рад; израду предмета за продајне изложбе – базаре и израду украса за учионице; развијање истраживачких способности, закључивања и креативности.

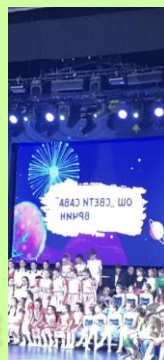
На једној од радионица тема је била „Деца су украс света“. Реализована је почетком октобра у време Дечје недеље. У исто време се одржавала и манифестација „Радост Европе“. Наша школа је била домаћин деци из Бугојна која су учествовала на овој манифестацији. Припремили смо презентацију о Бугојну, као и презентацију о Врчину. Радионици је присуствовала просветна саветница Данијела Чоловић. У радној атмосфери обавила је разговор са ученицима од 1. до 4. разреда.

Драгана Гајић, наставник разредне наставе

Манифестација „Радост Европе“

Традиционални међународни сусрет деце Европе „Радост Европе“ реализован је у периоду од 2. до 6. октобра 2023. године, а наша школа је као и претходних година учествовала у овој манифестацији. Овога пута били смо домаћини деци вокалног ансамбла „Хорољупци“ из Бугојна, Босна и Херцеговина, који су у пратњи две наставнице боравили у нашем месту. Тринаесторо малишана провело је пет дана у породицама наших домаћина. Манифестација „Радост Европе“ настала је 1968. године после наступа Хора шведских дечака у Београду. Оснивач и покровитељ „Радости Европе“ је Градска управа града Београда, а извршни продуцент Дечји културни центар Београд. Ове године у Београд су дошла деца из тринаест европских држава и далеке Кине. Наша школа традиционални је домаћин деци која, у оквиру ове манифестације, сваке године долазе у Београд. Пријатељства која на овим сусретима настају представљају камен темељац емпатије, мира и поверења. Деца су најбољи амбасадори својих земаља, и ми одрасли би могли много тога од њих да научимо.

Сајам образовања „Тронајти мити до жељене школе“

Наша школа, као менторска школа за професионалну оријентацију општине Гроцка, у уторак, 25. априла 2023. године, организовала је осми по реду Сајам образовања. Сајам који окупља све ученике осмих разреда наше општине, њихове родитеље и све заинтересоване, традиционално реализујемо сваке године у сарадњи са Градском општином Гроцка.

Присутне средње школе на нашим сајмовима представљају се на добро означеним штандовима, а ученици се путем разговора и промо-материјала обавештавају о могућностима и начину рада појединих школа, препознају своја интересовања и склоности, и из прве руке увиђају како изгледа школовање за жељено занимање. Кроз ову врсту сусрета и едукације млади боље упознају себе, добијају потребне информације и сигурнији су у доношењу одлука.

**Данијела Апостоловић, наставник
историје**

Еразмус+ пројекат - „Живи здраво, храни се здраво“

Наша школа се истиче по специфичним активностима које се реализују кроз наставни и ваннаставни програм. На националном нивоу рад школе је оцењен највишом оценом, а једна од значајних карактеристика школе је и учешће у пројектима у оквиру Еразмус+ програма. Први пројекат односио се на унапређивање знања из области ИКТ-а, а новим пројектом „Живи здраво, храни се здраво“ школа се бави подизањем свести ученика о значају здраве исхране за целокупан живот кроз едукацију о значају активног живота, правилне исхране и повезаности неговања здравих стилова живота са свеукупним здрављем – физичким, менталним али и здрављем планете.

Едукација о активном животу и правилној исхрани у раном периоду омогућава ученицима да на време схвате концепте здравог живота, а само неке од добробити које ученици имају негујући здраве стилове живота су: боље физичко здравље, већа концентрација, јачање можданих функција и боље усвајање градива, а самим тим и постизање бољег успеха. Учећи о здравим стиливима живота ученици унапређују не само властито здравље већ развијају и степен еколошке свести. Наставници ће бити у могућности да нова знања, стечена кроз пројекат, имплементирају у своје школске планове и програме, чиме омогућавамо ширење стеченог знања хоризонталним учењем, али и вертикалним - кроз континуирано планирање и реализацију активности које се односе на здраву исхрану, здраве стилове живота, очување животне средине и националних добара. Учешћем у Еразмус+ програмима школа унапређује своје капацитете и знања која и ученицима и наставницима омогућавају професионални и образовни развој као и оснаживање постојећих и развој нових међународних партнерстава.

Захвални смо Фондацији „Темпус“ уз чију помоћ и сарадњу пројекте реализујемо, и посебно захваљујемо госпођи Еви Раушл директорки школе, као и свим запосленима и ученицима Основне школе „Тонета Чуфарја“ у Марибору, са којима се активности пројекта и реализују.

Одговорно лице и носилац свих активности је господин Добрица Синђелић, директор Основне школе „Свети Сава“ у Врчину.

Снежана Теофиловић, библиотекарка

Co-funded by
the European Union

Новинарство као професија

Новинарство је професија настала пре око три стотине година, као потреба да људи буду обавештени и да се вести шире на све стране света. Прве новине су, верује се, настале где и прво писмо, у Месопотамији и Египту.

Данашњи облик новине су добиле у 17. веку, упоредо са развојем писмености и трговине. У Србији новине излазе од 1834. године, најпре у Крагујевцу, пошто је био престоница кнеза Милоша, а затим у Београду.

Новинари раде у редакцијама новина, радио и телевизијским станицама и разним агенцијама. Они прикупљају и обрађују најновије информације које се штампају у многобројним дневним или недељним новинама, а преко радија и телевизијских емисија обавештавају слушаоце и гледаоце о актуелним догађајима.

Новинари преко средстава јавног информисања тако обавештавају људе о локалним, државним и међународним политичким збивањима, о акцијама истакнутих и заслужних људи, разним компанијама, културним и спортским догађајима, криминалу, несрећама, природним катастрофама, ратовима... Новинари раде у свако време и у различитим условима. Јер, теме за писање су свуда око нас. Новинари често извештавају са ратишта и тада су им животи угрожени јер у ратовима прво настрада истина за коју се новинари боре. Извештавају о несрећама и убиствима, сатима седе на политичким седницама, возе се свим могућим превозним средствима. Кад припремају текст, обично раде у редакцијама које су пуне људи и буке од телефонских разговора, штампача и разговора колега, а писање им ометају и чести телефонски позиви или хитне обавезе.

Кад прикупљају информације, новинари разговарају и с људима који можда те информације не желе да им дају или су у некој тешкој животной ситуацији. Новинари увек раде под притиском јер им је одређен рок у којем морају обавити посао, као и мањак простора који може заузети њихов прилог.

Притом, сваки њихов текст или изговорена реч су под „будним оком” јавности. Често се нађу на „оптуженичкој клупи” због свог писања и морају да се бране. Зато за сваки текст морају да имају три извора информација, како би избегли лажи и преваре својих саговорника.

Новинарство је раније било искључиво мушки посао, али последњих деценија све више је женски посао. Данас жене владају у новинарству. Млади све више желе да се баве новинарством, али временом схвате да је то професија која тражи целог човека. Не само да вам узима све време вашег живота, већ је и стресна. Новинари веома кратко живе, просечна старост им је 50 година. Поготово ако се баве политичким питањима и ако пишу објективно.

Без обзира на лепу и ружну страну новинарства, том професијом треба да се баве само они који су спремни да ризикују и да се одрекну свог приватног живота. Ако на то нису спремни, нека га се клоне, јер једном новинар – увек новинар!

Ника Келерис 6/3

Фудбал

Фудбал (енгл. football, од foot — „стопало“ и ball — „лопта“) је колективни спорт који се игра између две екипе, састављене од по једанаест играча. Фудбал је тренутно најпопуларнији спорт на свету. Игра се у преко 200 земаља. Могу га играти људи свих годишта и оба пола. Често се о фудбалу говори као о „најважнијој споредној ствари на свету“. Игра се фудбалском лоптом на правоугаоном игралишту с травнатом или вештачком подлогом. Голови су смештени један насупрот другом на крају уже стране игралишта. Циљ игре је убацити лопту у противнички гол било којим делом тела осим руком. Једино голман може у ограниченом простору, такозваном шеснаестерцу, играти руком. Победник утакмице је екипа која на крају утакмице постигне више голова (погодака). Савремена фудбалска игра развила се у Енглеској после стварања првог фудбалског савеза 1863. године. Прва правила датирају из исте године, а са мањим променама одржала су се и до данас. Највише фудбалско тело је ФИФА (франц. FIFA). ФИФА организује Светско првенство у фудбалу, најпрестижније спортско такмичење уопште.

Правила

Свака екипа се састоји од највише 11 играча (не рачунајући замене или резерве), од којих један мора бити голман. Правила такмичења одређују минималан број играча који је потребан за стварање екипе, што је најчешће седам. Голман се може користити руком или дланом, те се кретати с лоптом у рукама, али само унутар шеснаестерца испред свог гола, не противничког. Иако остале играче распоређује тренер, нема никаквог ограничења што се тиче њихових позиција и кретања. Основна опрема која је потребна за наступ укључује мајицу, шорц, чарапе (штуцне), копачке и адекватне штитнике за потколеницу. Не смеју носити ништа што је опасно за противничког играча или тог самог играча, никакав накит, па чак ни венчани прстен. Само судија сме, то јест треба да носи сат. Голмани морају да имају другачију опрему од саиграча, противничких играча и судија. Више играча може бити замењено током утакмице. Максималан број замена током међународне такмичарске утакмице или лигашке утакмице је три.

Утакмица

Стандардна утакмица за одрасле састоји се од два дела од 45 минута познатих као полувреме. Дакле, утакмица траје 90 минута. Обично је између два полувремена одмор од 15 минута. Главни судија је једини службени мерилац времена на утакмици. Он доноси одлуку колика ће бити надокнада изгубљеног времена. Време се губи обављањем замена, пружања медицинске помоћи повређеном играчу, славењем постигнутог гола. Утакмице у лиги могу завршити и нерешено, али у купу се мора добити победник. Нерешена утакмица после одиграних 90 минута решава се продужецима, а ако је и тада нерешено, онда се приступа извођењу једанаестераца.

Светско првенство

Светско првенство се одржава на сваке четири године. Може се десити да буде одложено на четири године. Светско првенство у фудбалу 2022. (службени назив: 2022 FIFA World Cup Qatar) било је 22. светско фудбалско првенство које је одржано у Катару од 20. новембра до 18. децембра 2022. године. Први пут је арапска држава била домаћин такмичења, а и по први пут се Светско првенство одржало на Блиском истоку и у већински муслиманској земљи. Формат је био исти као и на претходних шест првенстава на којима учествују 32 фудбалске репрезентације, укључујући фудбалску репрезентацију земље домаћина. Ово је био последњи пут да се на првенству такмиче 32 репрезентације јер ће се од 2026. на првенству такмичити 48 репрезентација.

Лига шампиона

Лига шампиона се игра сваке године и има чак 32 фудбалска клуба, али само један осваја лигу шампиона. Поред овог такмичења, под вођством УЕФА-е игра се још и Лига Европе (до 2009. Куп УЕФА), док је Куп победника купова УЕФА укинула након сезоне 1998/99. а Интертото куп 2008. Од 2021. УЕФА је поново увела трећестепено клупско такмичење које се зове Лига конференције. Тренутни шампион УЕФА Лиге шампиона је Манчестер Сити који је у финалу 10. јуна 2023. на стадиону Олимпијски стадион Ататурк у Истанбулу победио екипу Интера и тако освојио прву титулу шампиона Европе. На крају победник диже трофеј лиге шампиона.

Златна лопта

Златна лопта (франц. Ballon d'Or), годишња је фудбалска награда која се додељује најбољем играчу у протеклој сезони по избору спортских новинара. Додељује је париски спортски лист „Франс фудбал“. Награду је установио новинар „Франс фудбала“ Габријел Ано, који је 1956. године замолио колеге да гласају за играча године у Европи, а први освајач је био енглески фудбалер Стенли Меџуз.

Новинари су у почетку могли да гласају само за европске играче у европским клубовима, што је значило да играчи као што су Дијего Марadona и Пеле нису били у конкуренцији за награду. Правила су промењена 1995. године и допуштено је гласање за неевропске играче који играју у европским клубовима. Први играч ван Европе који је освојио награду након промене правила био је Џорџ Веа из Милана, који је награду освојио исте године кад су правила промењена. Правила су опет промењена 2007. године, тако да у избору учествују сви фудбалери, без икаквих ограничења; без обзира на националност и клуб за који играју. Аутоматски се повећао и број новинара који су добили право гласања; укупно је 96 новинара из целог света изабрало својих пет најбољих играча те године, док је 2006. гласало њих 52 из Европе.

Никола Шкипина и Стефан Михаиловић 6/3

Бициклизам

Бициклизам је је рекреација, спорт и начин кретања копно коришћењем бицикла, превозног средства на људски погон. Први бицикл је настао у Европи у 19. веку. Такође, постоје многи модели бицикала, као што су: друмски, планински (МТБ)... Негде између друмског и МТБ бицикла је циклокрос бицикл. Обично прихвата шире гуме од друмског, v brake или чак диск кочнице, а има и мало јачи рам за нераван терен.

Најновији хит су гравел бицикли. Гравел бицикли су заправо као циклокрос, само су мање агресивни, намењени су за офроад терене.

Планински бицикл или МТБ (mountain bike) првенствено је намењен вожњи по планини, неравном терену. Има јак рам и шире гуме. По правилу овакви бицикли имају доста брзина са веома спорим преносима за стрме брдске узбрдице. Долазе у неколико варијанти:

1. стандардни МТБ, без суспензије, први МТБ прављен са металним рамом и без амортизера;
2. велика већина новијих МТБ има предње амортизере. Теже је наћи бицикле ове врсте без њих, а постоје модели и са предњим и са задњим амортизерима. Ови бицикли су добри за брзу вожњу по захтевном неравном терену.

Неки људи се баве тркањем бициклима и разним триковима на бициклу, као на пример: bunny hop, ondo, wheelie...

Бицикл побољшава функцију доњег дела тела и јача бројне мишиће, бицикл нас одржава физички и ментално здравим. Чак и по нижим температурама, бицикл волимо од детињства па до зрелих година, јер вожња бициклом чини живот лепшим, али и здравијим. Бицикл можете возити током целе године, али зими треба бити опрезан и возити га само по стазама очишћеним од снега и леда.

Страхиња Стошић и Лука Јовановић 5/2

Животи на селу

Села су мала места у којима се живи од пољопривреде и сточарства. Пољопривреда је привредна делатност која обухвата биљну и сточарску производњу. Две основне гране пољопривреде су земљорадња и сточарство, заједно са шумарством, ловом и риболовом. Земљорадња је грана пољопривреде која се бави обрадом земљишта и узгојем култивисаних биљака.

Домаће животиње

Домаће **овце** се узгајају због меса, млека и вуне. Постоје и дивље овце које живе обично на планинским пределима, оне обележавају своју територију трљањем вуне о стену како би оставиле мирис. Домаће овце живе у групи које се назива стадо. Овнови се обрачунавају како би изабрали вођу и боре се због права на парење, обично не долази до повреда. Занимљиво је да овцама стално расте вуна. Једна овца у Аустралији је 2004. године залутала у пећину, пронашли су је 2015. године и њена вуна је била тешка 40 кг. Од тога се може направити 20 мушких одела.

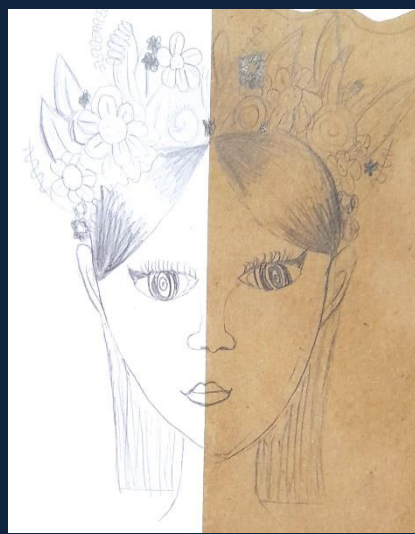
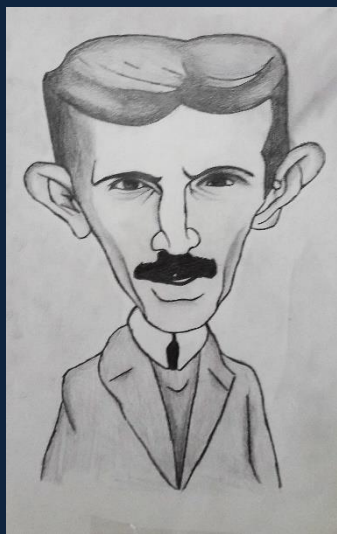
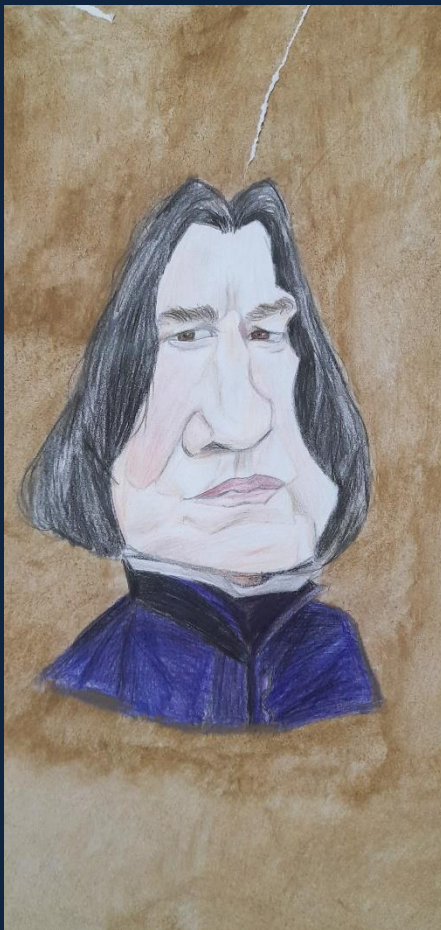
Козе су једна од најраније domestikованих врста животиња. Коришћене су за млеко, месо, крзно, и кожу широм света. Козје млеко се обично претвара у козји сир. Године 2011. постојало је више од 924 милиона коза широм света, према подацима међународне Организације за храну и пољопривреду. Једна недавна генетичка анализа је потврдила археолошки доказ да је дивља врста *bezoar ibex* са Загроских планина највероватније првобитни предак свих домаћих коза данашњице. Касније су козе доведене у Европу ради млека и меса. Козе су веома заступљене у земљама са екстензивном пољопривредном производњом, премда њихова популација бележи раст и у богатијим земљама, највише због нетолерантности појединих група људи на кравље млеко.

Крава је одрасла женка. Млечна крава се узгаја због производње млека које се прерађује у бројне прехранбене производе: сир, кајмак, павлаку, путер, јогурт, кисело млеко. Младунче краве зове се теле, мужјак бик. Краве су користили за вучу тешких ствари, обично за орање њива. Говеда потичу са Блиског истока. Доведена су у Европу у 9. веку п.н.е. Доказом се сматра да су од 8.300. п.н.е. стигла заједно са пољопривредом. Краве су тешке од 600 до 800 кг, живе од 35 до 40 год. и дају 20 литара млека дневно. Око 50% говедине коју поједемо је споредни производ млечне индустрије, вишка телад и млечне краве на крају свог продуктивног живота. Просечно спавање крава је читавих 4 сата, оне спавају лежећи. За 4 литра млека виме морате пртиснути барем 350 пута.

Магарац је животиња из рода коња. Припитомљавањем афричког дивљег магараца добијен је домаћи магарац. Постоји 3 врсте магараца: азијски дивљи магарац, афрички дивљи магарац и кијанг. Дају млеко, цена магарећег млека по литри је 3600 динара, а килограм сира кошта невероватних 1000 евра. Од магарећег млека се прави и сапун. Магарац даје око 1,5 литара млека дневно, животни век му је од 27 до 40 година. Његова телесна тежина је од 80 до 480 кг.

Кокошка, кокош или домаћа кокош је подврста птице која се често гаји као живина. Сматра се да је пореклом из југоисточне Азије. Људи узгајају кокошке првенствено као извор хране, конзумирајући њихово месо и јаја. Кокошку можете хипнотисати тако што пустите њену главу на земљу и повучете линију (било коју, може кредом, а може и удубљењем у земљи).

Издавач:

**ОШ „Свети Сава“, Врчин, 29. новембра 15, 11224 Врчин, телефон: +381 11 8053467,
www.os-svetisava.edu.rs, e-mail: os-svsava@mts.rs**

За издавача:

Добрица Синђелић, директор школе

Редакција:

**Коста Величковић 5/2, Маја Исидоровић 5/2, Илија Исидоровић 5/2, Лука Јовановић 5/2, Алекса
Копривица 5/2, Митар Марковић 5/2, Софија Старчевић 5/2, Страхиња Стошић 5/2, Ника Келерис 6/3,
Стефан Михаиловић 6/3 и Никола Шкипина 6/3**

Главни и одговорни уредник:

Марија Старчевић, професор српског језика и књижевности